

Co-funded by the
Asylum, Migration and
Integration Fund of
the European Union

Save the Children

Agir pour le Lien social
et la Citoyenneté

NIDOS
guardianship for refugees

IMPACT

Familjehem för ensamkommande barn Training of Trainers

Plats: Utrecht

Datum: 10, 11, 12 maj

Utbildare: Meta Kuipers & Marjolein Groen

Välkomna

- Kort presentation av IMPACT-projektet

Familjehem

Behoven hos ensamkommande barn i familjehem.

Behoven hos de familjehem som tar hand om ensamkommande barn.

Socialekreterarens utmaningar och kompetenser.

Socialekreterarens behov av egenomsorg.

Fokusera på behoven i de olika faserna:

- Komma tillrätta
- Utvecklas och inkluderas
- Bli självständig

Ensamkommande barn

- Alla barn har rätt till skydd.
- Alla barn har rätt att växa upp i en familj.

Ensamkommande barn

De är helt vanliga barn i extremt onormala omständigheter (normal utveckling, trygg förankring o.s.v.).

Ensamkommande barn har ofta erfarenheter av trauma och kan ha sömnsvårigheter, problem i skolan, kort stubin, fysiska åkommor, depression, återupplevande.

Under stor press (från människosmugglare) att betala tillbaka de höga kostnaderna för flykten.

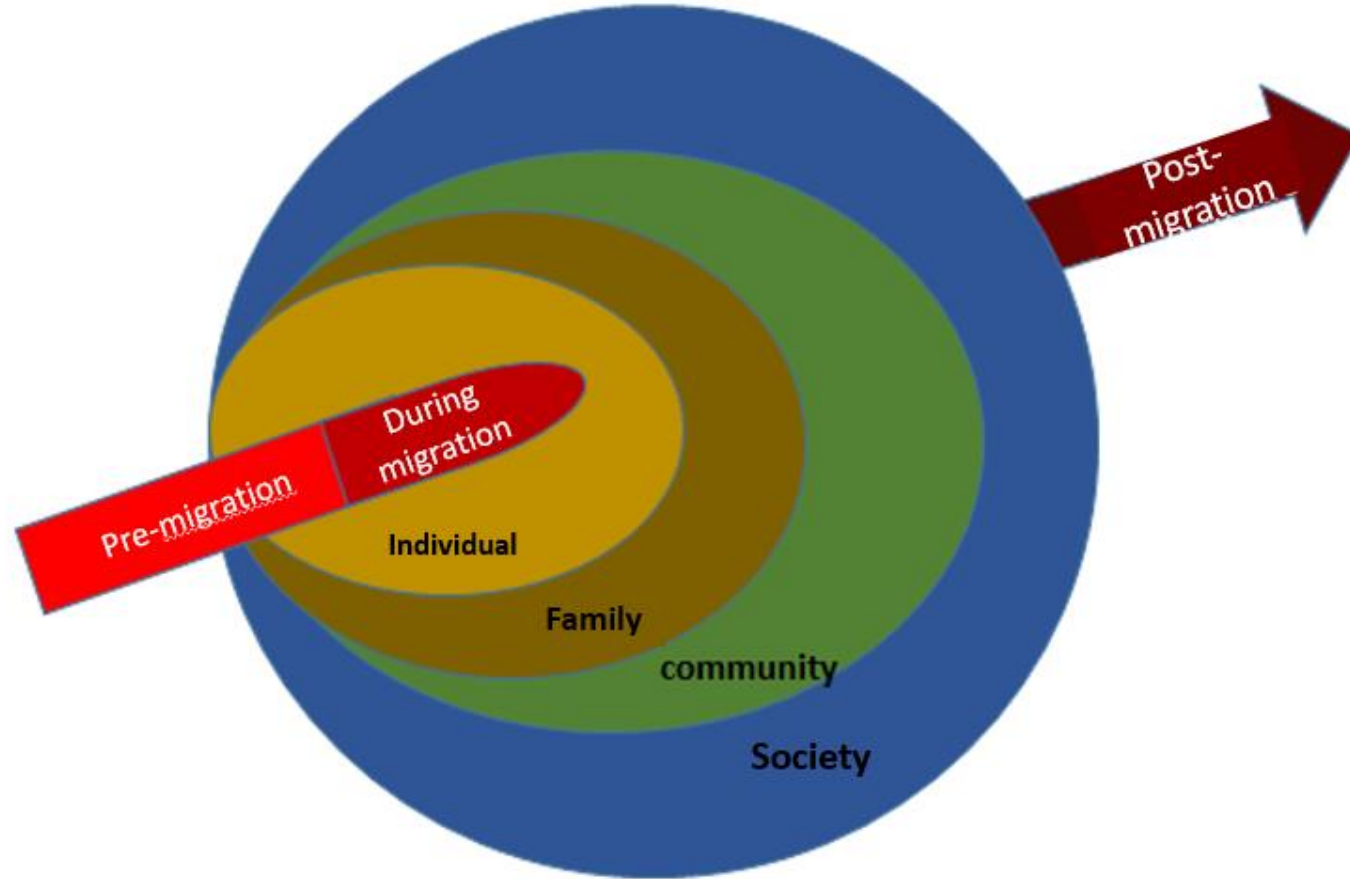
Känner stor press i form av familjens förväntningar (ekonomi, familjeåterförening, karriär osv).

Familjens heder, goda rykte och förväntningar kan vara viktigare än egna intressen.

Utmaningen är att finna sig tillrätta "mitt emellan" två kulturer.

Det är ofta det starkaste barnet i familjen som tar sig till Europa.

Motståndskraftiga, självständiga och motiverade!

Före avresan

Krig, förföljelse, våld, utnyttjande, fattigdom och hopplöshet;

familj, vänner, skola, sammanhållning (viktiga relationer), språk. Vanor/rutiner/regler/traditioner, klimat, landskap, natur o.s.v.

Under resan

Prövningar, svårigheter och skrämmande situationer, våld, sexuella övergrepp, utnyttjande.

Vägen över havet: förlust av familjemedlemmar, människor som drunknar, brist på mat och vatten.

Genom Sahara och Sinai: gisslan, tortyr, våldtäkt och övergrepp, slaveri och utnyttjande.

Ankomsten till ett nytt land

Förväntan, allt är annorlunda: människorna, språket, klimatet, infrastrukturen, byråkratin, systemet, maten, reglerna osv. Många frustrationsmoment: processer, myndighetspersoner, väntan, förflyttningar, många olika personer, platser och andra flyktingar, aggression, våld och diskriminering.

Stor osäkerhet och stress: kring asylprocessen, familjeåterföreningen, oro för familjen, rädsla, trauma

Motståndskraft, egenmakt och autonomi

Motståndskraft: Förmåga att hantera eller återhämta sig efter en stor ansträngning eller ett allvarligt trauma.

Genom socialt stöd, olika ackulturationsstrategier, utbildning, religion, undvikande och hopp.

Egenmakt: (En känsla av) att det går att påverka sin situation.

En persons förmåga och styrka att agera i en föränderlig situation och att maximera möjligheterna, inklusive förmågan att känna tillit till andra, inklusive sin gode man, mentor, jämnåriga och andra yrkespersoner. (Behov (behov av information) – färdigheter – behöver förstå beteende som egenmakt.)

Självständighet:

Självbestämmande

Självskydd

Familjehemmets uppgifter

- Att skapa en trygg plats för det ensamkommande barnet.
- En plats där barnet känner sig som hemma.
- Där barnet kan utvecklas (få stöd vid eventuella problem och sårbarhet).
- Att hjälpa barnet att finna sig tillrätta i den nya miljön.
- Att stärka barnets motståndskraft.
- Att hjälpa det ensamkommande barnet att hålla kontakten med sin kultur och den biologiska familjen (interkulturella färdigheter).
- Att förbereda barnet inför framtiden (inkludering/självständighet/familjeåterförening/återvändande eller flytt).
- .....

Den professionellas förutsättningar

Uppföljning av barnets trygghet,
välbefinnande och utveckling

God man som garanterar och
bevakar barnets intressen

Vägledning av familjehemmet

.....

Exempel på familjehem svård

Vanligast:

Nätverkshem, besläktat familjehem.

Familjehem från ursprungslandet

Andra exempel:

Familjehem med migrantbakgrund och/eller liknande kulturell bakgrund och deltidsomsorg i familjehem osv.

Utgå inte från din bild av en traditionell familjekontext, utan utgå från att barnet ska känna sig hemma inom de rutiner som finns i hemmet.

Diskussion i helgrupp

Vilka för- och nackdelar anser du att det finns för ett ensamkommande barn som bor i:

- **ett nätverkshem?**
- **en inhemsk familj från ursprungslandet?**

Viktiga egenskaper hos familjehem vid rekrytering och screening

Bostaden, utrymme för barnet

Hemmets sammansättning

Fokus på säkerheten (frånvaro av våld, misshandel, övergrepp, försummelse).
(Riskfaktorer: egen stress, bakgrund, psykiska besvär, trauma, våld i uppväxten, livshändelser, barn med särskilda behov.)

Interkulturell kompetens

Kunskaper i pedagogik och omvårdnad

Att ge utrymme och visa omsorg

Religion

Engagemang och relation till den biologiska familjen

Stabilitet

Ekonomisk situation

Vara motiverad att ta emot rådgivning och uppföljning från familjehemssekreteraren

Övergripande: balans mellan stressfaktorer och förmåga att hantera belastningen

Case familjen Khaled

- Amina, flydde från Syrien till Nederländerna 2010.
- Hon gifte sig med Abdel, och de äger en syrisk restaurang sedan 2013.
- Paret har ett eget barn, sjuåriga Alicia.
- De blir ombedda att ta hand om Junaid, Aminas äldsta systers 16-åriga son.
- Senast Amina träffade Junaid var han nio år gammal. Hon vill ta hand om Junaid eftersom han är hennes systerson. Abdel har full förståelse för detta, men är orolig för hur det kommer att påverka deras stressiga tillvaro.
- Deras svar är: "Självklart tar vi hand om Junaid." De kontaktar socialtjänsten.

Övning: Börja bygga en relation?

- 1 Sätt dig in i Aminas och Abdels situation:
Vilka farhågor, förhoppningar och förväntningar kan de tänkas ha?
Vilka är deras behov?
- 2 Vilka råd skulle du ge familjehemssekreteraren i den här specifika situationen?

Motivation

- Migrantfamiljer/familjer från andra kulturer vill bli familjehem av olika anledningar:
  - Att ge tillbaka något till mottagarlandet
  - Egna erfarenheter som flyktingbarn
  - Att ta en aktiv roll och erkännande i samhället
- Att hjälpa de biologiska föräldrarna/släktingarna (en känsla av plikt eller skyldighet)
- Att vara före detta ensamkommande barn (unga vuxna)
- Social/idealistisk funktion (lära de egna barnen)
- Att bidra till en bättre värld
- En kombination av livshändelser: utflyttade barn, ensamhet
- Ekonomiska skäl

Screening i allmänhet

Gäller båda situationerna

Inställning till att ta hand om och uppfostra ett ensamkommande barn.

Familjesituation och bakgrund.

Tryggheten i familjesystemet och placeringens stabilitet.

Känslighet, pedagogisk kompetens (ej besläktade familjehemsföräldrar): observation av deras relation till sina egna barn.

I nätverkshem: observation av samspelet mellan barnet och familjen.

Risikfaktorer att vara medveten om under screening- processen

Egen erfarenhet av våld och övergrepp under uppväxten?

Försummelse, t.ex. känslomässig

Psykiska besvär som kronisk stress, depression, traumarelaterade besvär

Ekonomiska problem

Äktenskapsproblem/våld

Bristande kulturell känslighet

Motivation (press från familjen).

Svårigheter att samarbeta med yrkespersoner

Svårigheter att stötta barnet i relationen till den biologiska familjen

Hjälp med inkludering: kontakt med den kulturella identiteten/ hjälp med att lära sig språket, mottagarlandets seder och bruk

Kompletterande screening till följd av livshändelser (graviditet, sjukdom, skilsmässa, nekat uppehållstillstånd, flytt, ekonomiska problem ...)

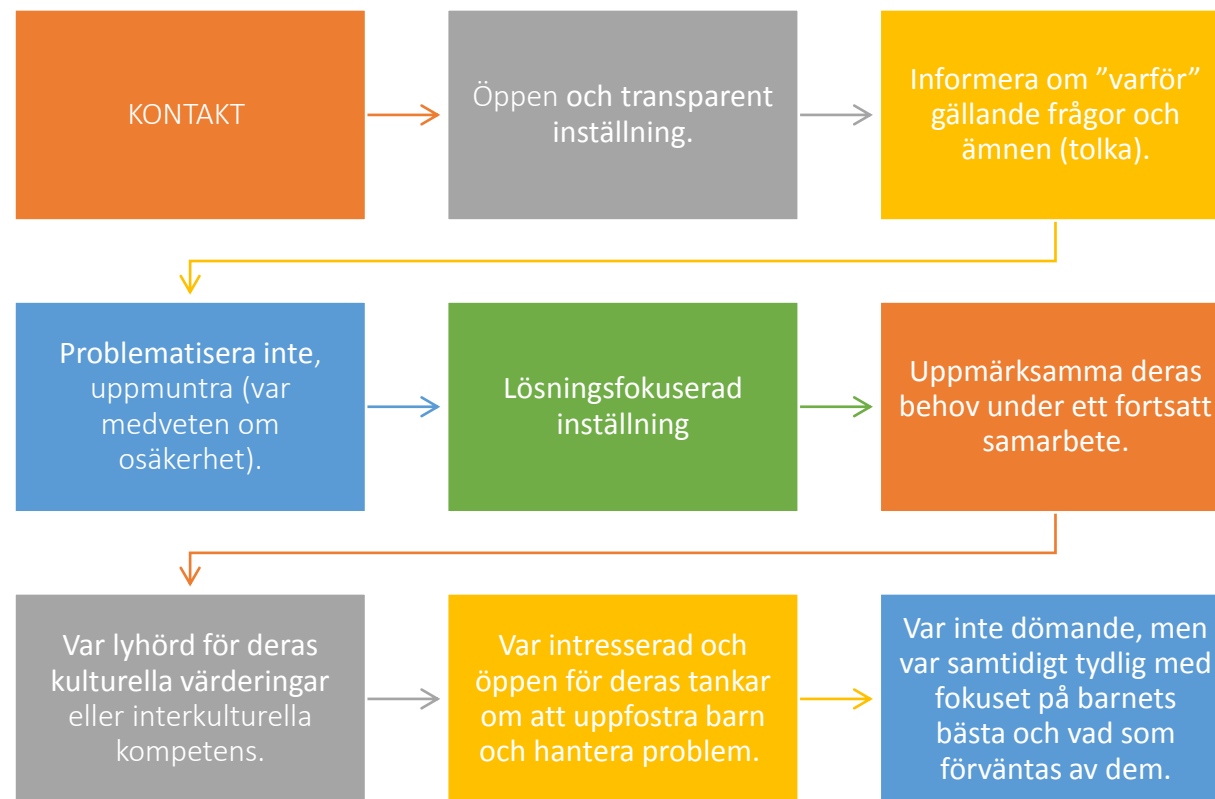

Börja med att skapa förtroende

- **Screening är en kontroll** (*Är den här familjen är en trygg plats där barnet kan utvecklas med respekt för dess kulturella bakgrund?*)
- **Screening är första steget för att skapa förtroende:** *kontakt, transparens, öppen nyfikenhet, information, att ta sig tid: Kan vi diskutera känsliga ämnen, skapa ömsesidigt förtroende?*)
- **Ibland har du mer tid för screening (en familj från mottagarlandet) och ibland går screeningen snabbare (nätverksfamilj).**
- **Fokusera på:** att skapa KONTAKT.
- **När du är tveksam eller ser oroande tecken:** Rådgör med kollegor (fyra ögon-principen)
för professionellt utbyte:
  - *Vilket beteende eller vilken information får dig att känna tvivel?*
  - *Har du tillräckligt med information för att göra din bedömning? Vad behöver du och från vem?*
  - *Vilken är din största farhåga (vid bedömning av styrkor och svagheter)?*
  - *Vad krävs för att du ska känna att det här familjehemmet är tillräckligt bra?*

Bygga förtroende med fokus på trygghet

Övning:

Familjen Khaled:

- Vilka behov har Junaid?
- Vilka styrkor och svagheter har hemmet när det gäller att kunna tillgodose dessa behov?
- Vilka behov har hemmet?
- Hur påverkar allt detta det yrkesmässiga stödet till hemmet?

Matchning

- **Barnets behov:**

Ålder, kulturell bakgrund, språk, relation till hemmet, nivå av inkludering, tillgång olika aktiviteter (fritidsaktiviteter, idrott, religiösa behov), särskilda behov?

- **Hemmets kompetens och samhörighet:**

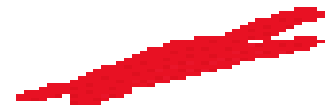
Kan de tillgodose behovet? Vilka är deras förväntningar och önskemål?

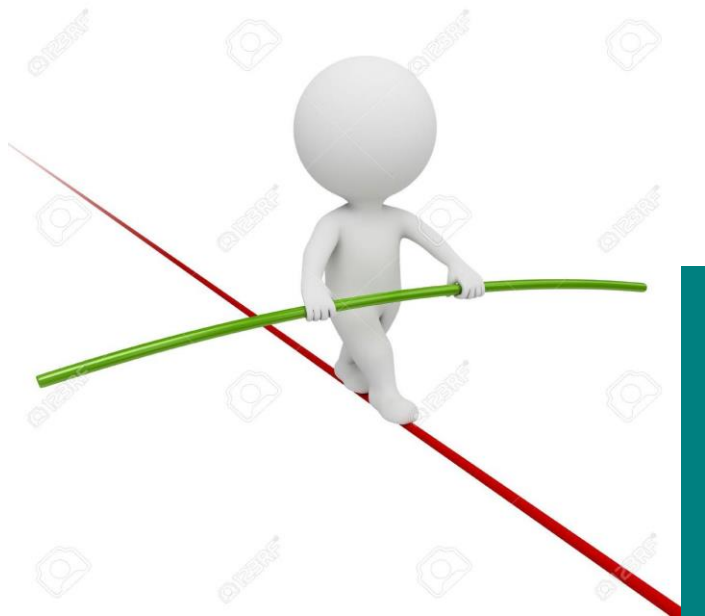

Aminas och Abdels perspektiv

- Kunskaper i pedagogik och omvårdnad för att vägleda Junaid som tonåring
- Förmåga att stötta hans ambitioner och mål
- Förväntningar på Junaid
- Familjemotivation (Alicias perspektiv)
- Måste Amina bära slöja när Junaid är hemma?
- Konsultation och godkännande från biologiska föräldrar eller släktingar
- Anpassning efter nivån av oberoende
- Tid och utrymme (stressig tillvaro)
- Möjlighet att erbjuda trygghet
- Nivå av inkludering
- Motivation att involvera de biologiska föräldrarna

Det ensamkommande barnet	Yrkespersonen	Familjehemmet/nätverkshemmet
<p>Att känna sig trygg</p> <p>Att skapa förtroende</p> <p>Att bli tagen på allvar</p> <p>Kontakt med ursprungslandet/seder och bruk</p> <p>Hjälp med att finna sig tillrätta</p> <p>Tillräcklig information (boende, framtiden, asylprocessen)</p> <p>Att utveckla en känsla av tillhörighet</p> <p>Egenmakt</p>	<p>Skapa kontakt, ge skydd och vägledning till självständighet och framtidsutsikter.</p> <p>Skapa kontakt, kontrollera säkerheten, skapa förtroende.</p>	<p>Tillräcklig information</p> <p>Att bli tagen på allvar</p> <p>Att skapa förtroende</p> <p>Effektivt stöd</p> <p>Egenmakt</p>

Uppgifter för yrkespersonerna

- Att balansera mellan sin yrkesroll (vara observant på säkerhetsrisker) och att hjälpa hemmet med deras behov.
- Att ge barnvänlig information
- Screening av riskfaktorer och säkerhetsbedömning
- Att matcha familjehemmets erfarenhetsnivå med barnets behov (särskilda behov, svåra psykiska besvär o.s.v.)
- Att ge hemmen utbildning (psykisk hälsa, beteendeproblem, asyl, trygghet, människohandel, kulturell känslighet och traumatiska upplevelser)

”Välj en övning”

Välj mellan följande:

1. Rådgör med kollegor
2. Familjevänlig riskbedömning

Reflektera gemensamt kring verktyget (10 minuter).

Diskutera parvis era åsikter om övningen (10 minuter).

Diskutera hur ni kan använda det i er yrkesutövning (15 minuter).

Rådgör med kollegor om magkänsla: Hur diskuterar du farhågor gällande trygghet och säkerhet med dina kollegor: En situation från din egen yrkesutövning eller caset med Junaid (utdelningsmaterial).

Riskbedömning på ett familjevänligt sätt: Börja samtala kring ämnen som psykisk hälsa, erfarenheter av våld, övergrepp i barndomen. Hur introducerar och diskuterar du de här frågorna? (Utdelningsmaterial)

Diskutera resultatet i helgrupp (10 minuter).

LUNCHRAST

VI SES 13.30

Junaid's första månad

- Junaid är väldigt tyst.
- Han äter mycket och gömmer mat i sitt rum.
- Hans saknar sin mamma.
- Han har svårt att sova.
- Han pratar mycket i telefon, även vid middagsbordet.
- Han gillar att leka med Alicia och är väldigt snäll mot henne. Vid de tillfällena verkar han avslappnad och lugn.
- Junaid och Abdel blev osams när Abdel bad honom att vara artigare mot Amina (han säger inte "tack" eller "hej då"). Junaid sprang in på sitt rum och smällde igen dörren.
- Amina och Abdel har pratat om detta: Hon vill ge Junaid utrymme, medan Abdel vill att Junaid ska följa hemmets regler.
- Junaid går i skolan och vill gå med i ett fotbollslag.

Det ensamkommande barnets behov i familjehem i mottagandets första fas

- Att känna sig välkommen
- Att ha tillgång till välbekant mat
- Vila (koppla av, återhämta sig från stress)
- Kontakten med familjen är extremt viktig
- Förståelse för byråkratiska processer: asylprocessen
- Kontakt med barnsekreterare och god man: pålitlighet och bygga till
- Att få vara i fred (inte för många frågor)
- Att börja med aktiviteter och skola

Två perspektiv

- **Barnet**

Hur mår barnet (tankar, känslor, behov): Vad behöver barnet för att komma tillrätta/utvecklas på ett tryggt sätt?

- **Omsorgspersoner/vuxna i familjehemmet**

Hur mår omsorgspersonerna/de vuxna i familjehemmet (tankar, känslor, farhågor, osäkerhet)?

Vad behöver de för att välkomna barnet, förstå det och ge det tillräckligt med stöd?

Familjens perspektiv

- Önskan om att barnet ska känna sig välkommet
- Lära känna barnet; vad behöver det?
- Hjälpa att anpassa sig till hemmets rutiner
- Hjälpa med att komma tillrätta
- Förstå barnets beteende
- Involvera den biologiska familjen
- Påverkan på de egna barnen
- Egna trauman som väcks till liv (triggas)

Känslor: spänning, hur går det, hur mår barnet, hur mår jag?

Övning

Vad kan familjehemssekreteraren göra för att stötta Amina och Abdel?
Vad bör hen göra och vad bör hen undvika?

Rekommendationer – vad du bör göra och vad du bör undvika

- Kom inte på besök varje vecka.
  - Ge inga löften som du inte kan hålla.
  - Ställ inga personliga frågor och ge inga råd som inte hör till ditt uppdrag.
  - Problematisera inte.
  - Fokusera inte bara på barnets behov.
  - Ställ inte för många frågor.
  - Blunda inte för tecken på problem hos barnet/hemmet.
  - Var inte rädd för att även berätta vissa personliga saker.
  - .....
- Skapa förtroende, var pålitlig.
  - Positiv inställning och feedback
  - Transparent (var tydlig och förklara dig)
  - Respektera sekretessen.
  - Hjälpt hemmet att förstå behovet av uppföljning och skapa egenmakt kring när och hur.
  - Erbjud psykologisk information/information om saker som utvecklingshinder, barnets uppgifter, motståndskraft vid behov.
  - Tillgodose hemmets behov, förväntningar och önskemål.
  - .....

Stress
PTSD
och
ensamkommande
barn

- Kumulativ stress och trauma (utlöser tidigare stress, ingen sinnesro)
- Kronisk stress (oro gällande framtiden/familjen)
- PTSD-symtom: undvikande, återupplevande, lättretlighet, humörsvängningar
- Konsekvenser av stress: sömnsvärigheter, mardrömmar, oro, anspänning, nedstämdhet, ensamhet, beteendeproblem vid utlöst trauma, koncentrationssvärigheter, ilska, passivitet.
- Komplicerande faktorer: saknar familjen, okänt land, osäker framtid, saknar den trygghet som språk, mat, familj, vänner, seder och vanor ger

Window of tolerance

= emotional space in which you can control stress

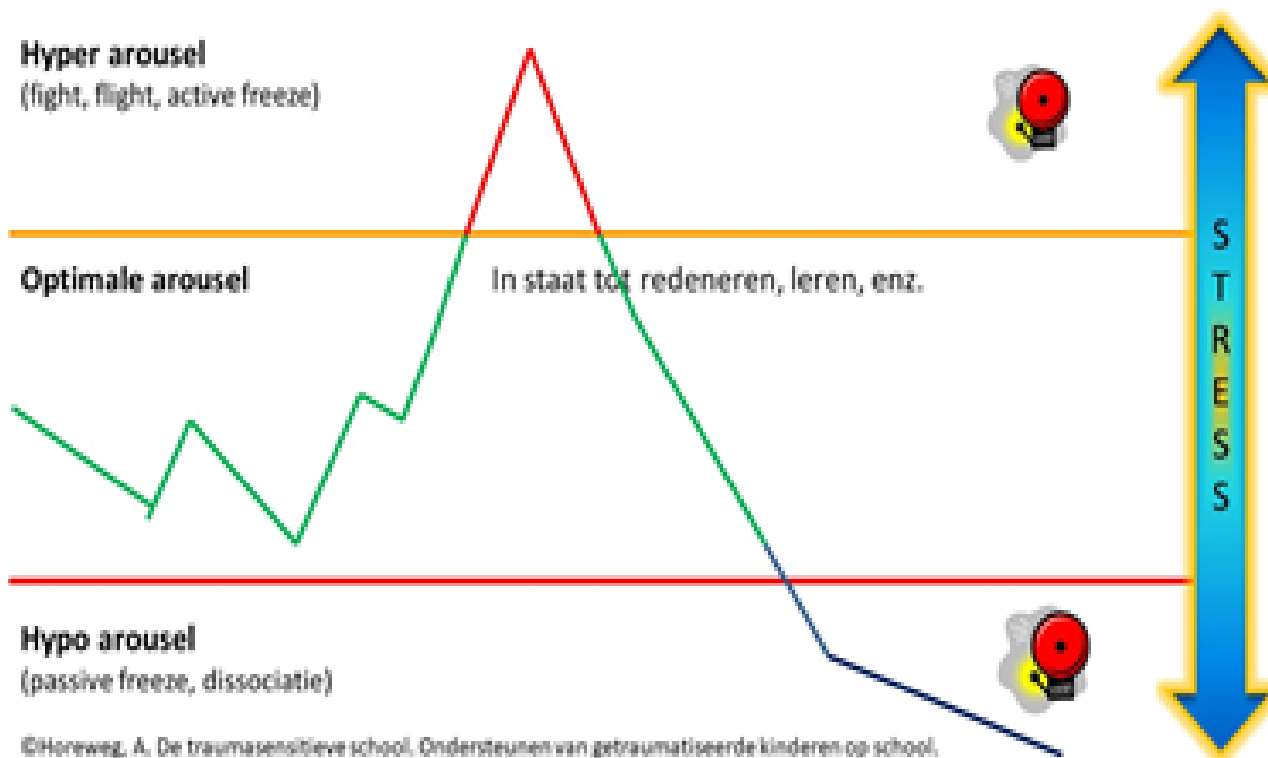
Window of tolerance

Hyper arousal
(fight, flight, active freeze)

Optimale arousal

In staat tot redeneren, leren, enz.

Hypo arousal
(passive freeze, dissociatie)

©Horeweg, A. De traumasensitieve school. Ondersteunen van getraumatiseerde kinderen op school.

Vad fungerar vid traumarelatera de besvär och stress

- Socialt stöd är viktigast!
- Psykologisk utbildning
- Beteendestyrning: Lära sig att förstå utlösande faktorer och sätt att styra/
förhindra starka känslor
- Sömnvanor: Vad underlättar sömn: rutiner, ritualer, mindfulness
- Välbekant mat, språk, familj, vanor, religion, seder
- Distractioner, avkoppling (idrott, musik, att skriva, ...)
- Nätverk, stöd från familj, vänner, omsorgspersoner
- Kulturella metoder för återhämtning och coping
- Traumabehandling
- Medicinering

Verktyg Tankekarta: Ge generell information

Princip:

De vuxna i hemmet känner barnet och sina egna reaktioner gentemot barnet väl.
Barn- och familjehemssekreteraren har relevant generell kunskap och erfarenhet.

Gör så här

- **Ge informationen som generell information (inte som ett förslag eller tips).
Skriv barnets namn i mitten och skriv ned den generella informationen runt namnet.**
- **Ge information som kan vara till hjälp för att förstå barnets beteende.**
- **Fråga vad de vuxna känner igen hos barnet.**
- **Resonera tillsammans kring hur hen kan tolka barnets beteende nu.**
- **Be de vuxna att sätta sig in i barnets situation och vad barnet vill.**
- **Resonera tillsammans kring hur de vuxna kan reagera på barnets beteende.**

Formulera informationen genom uttalanden som "vissa familjer ...", "vissa ensamkommande ...", "i 16-årsåldern är det vanligt att ..." o.s.v.

Utvecklingsfas: Utmaningar för familjehemmet

- Uppfostringsfrågor.
- Råd kring sexualitet, identitetsutveckling
- Att balansera uppfostran av egna barn och ensamkommande barn.
- Att hantera stress, trauma och förlust hos ensamkommande barn
- Olika situationer där ensamkommande barn kan behöva stöd och rådgivning
- Att hantera saknaden av den biologiska familjen
- Att hitta information om grundläggande frågor.
- Missförstånd och tid att anpassa sig till hemmets rutiner
- Kontakt med hemmet och den kulturella bakgrunden
- Att hantera fritidsaktiviteter och skola

Risk för sammanbrott

- **Dagliga konflikter, om frihet**
  - Var observant och diskutera beteenden hos barnet som relaterar till hedersrelaterat förtryck och våld.
  - Satsa löpande på en **bra relation** så att familjehemmet känner att de kan berätta om svåra saker (föräldraperspektiv/lösningfokuserad inställning).
  - Bygg broar mellan barnet och familjehemmet (inklusive den biologiska familjens perspektiv).
- **Livshändelser i familjehemmet (dödsfall, ny familjemedlem, ekonomiska bekymmer, sjukdom, nekat uppehållstillstånd, skilsmässa).**
- Var uppmärksam på säkerhetsrisker/stora livshändelser.
- **Var uppmärksam på balansen mellan förmågan och belastningen för familjehemmet.**

Intervju om goda exempel

Fokus på utmaningarna för hemmet och på familjehemssekreterarens uppgifter (att skapa förtroende, följa upp tryggheten, hantera förväntningar, visa tillit).

Vilka goda exempel kan du dela med dig av inom de här områdena?

Turas om att beskriva i detalj:

- Vad var själva problemet?
- Hur såg situationen ut?
- Vad är **du** mest stolt över att du gjorde?
- Exakt vad gjorde **du** för att det skulle fungera så bra?

Program dag 2

Inkludering och processen att bli självständig

- Barnets och familjehemmets perspektiv
- Socialsekreterarens uppgifter, kompetens och handlingar
- Interkulturell kommunikation

Yrkespersoners välbefinnande

- Socialsekreterarens välbefinnande
- Självhjälp
- intervension

Junaid

- Amina har tät kontakt med sin syster, Junaids mamma. Hon är en traditionell kvinna och oroar sig för den frihet som Junaid får. Hon misstänker att Amina inte berättar allt för henne.
- Junaid har många vänner och är ute till sent på natten, han är hemma allt mindre. Amina undrar om Junaid träffar en tjej.
- Amina och Junaid bråkar ofta om att Junaid inte håller det han har lovat: att ta hand om Alicia, komma hem i tid och hålla kontakten med sina biologiska föräldrar.
- Junaid frågar barnsekreteraren om han kan bo på ett HVB med andra ungdomar.
- **SÅ FÖRHINDRAR DU ETT SAMMANBROTT**

Bygga broar

Vikten av att bygga broar

Underlättar tolkningen av beteenden från olika kulturella synvinklar och skapar större förståelse och möjligheter att hitta en lösning på barnets situation.

Bjud in och hjälp alla att förklara sitt perspektiv.

Kulturellt känslig psykologisk information.

Involvera den biologiska familjen om det är till hjälp.

Inställning som bygger på flera perspektiv

- Som yrkesperson tar du varje perspektiv på lika stort allvar.
- För en person som antar ett visst perspektiv är just hens synsätt logiskt.

Effektivt: Sätt dig in i de olika personernas situation.

Mål: Att samarbeta för barnets bästa.

Bygga en bro: övning

Förbered det brobyggande samtalet Junaid – Amina???

Utarbeta din plan:

- Vad är ditt mål?
- Vilka är med på mötet?
- Diskutera detaljerna i samtalet: introduktion, insatser.

Presentera upplägget för gruppen.

Junaid (17) som bor hos Amina och Abdel

- Röker, dricker alkohol
- Ingen studiemotivation
- Flickvän
- Spelar mycket fotboll med kompisarna
- Konflikter med Abdel

Marah (17) som bor hos ett äldre inhemskt par

- Ifrågasätter hemmets regler
- Avvisar emotionellt stöd från de vuxna i hemmet
- Har svårt för att vara utan sin familj
- Traumabehandling
- Klagar över att ingen förstår henne
- Spelar afghansk musik på hög volym
- Ser deprimerad ut, tar inga initiativ

Sätt dig in i Junaids och Marahs situation

- Vilka utmaningar har Junaid?
  - Vilka utmaningar har Marah?
-

Integration

Integration = att anpassa sig till den nya miljön och den dominerande kulturen, samtidigt som den egna kulturen bevaras.

Inkludering innebär att nyanlända inkluderas i samhället. Skillnader accepteras vilket gör det möjligt att delta. Interaktionen berikar.

Social anpassning till en annan kultur		Anpassning till en dominerande kultur ↓	
		<i>Ja</i> ↓	<i>Nej</i> ↓
Bevarar den egna kulturen →	<i>Ja</i> →	Integration	Segregation
	<i>Nej</i> →	Assimilering	Marginalisering

Utmaningar under inkluderingsfasen

Familjehemmet

- Att be om hjälp och bygga ett stöttande nätverk.
- Att balansera trygghet, ansvar och tillåtelse att experimentera.
- Att hantera kontakten men olika myndigheter/yrkespersoner.
- Att hantera kontakten med socialtjänsten.

Det ensamkommande barnet

Hemmets kultur – barnets egen kultur.

Lojalitet.

Identitet och sexuell utveckling.

Att balansera hemmets regler med viljan att experimentera.

Tonåren, osäkerhet, drifter.

Yrkespersonens uppgifter och utmaningar i inkluderingsfasen

Att balansera familjehemmets behov och önskemål med barnets (den biologiska familjens), inklusive experimenterande beteende i åldern 15–18+: informera, medla, överbrygga.

Att utarbeta en plan tillsammans med den unga om hens framtid, behov och önskemål kring inkludering, inklusive förebilder, färdigheter, aktiviteter i samhället.

Kunskap och färdigheter:

- **Bygga broar**
- **Uppfostringsfrågor**
- **Interkulturell kommunikation**

Interkulturell uppfostran

Anknytning är universellt, medan sättet att visa anknytning varierar

---

Könsroller för pojkar och flickor

Samspel förälder/barn: respekt/distans/samtala/leka/ögonkontakt

---

Uppfostran ... påföljder

Familjens heder som norm för barnets beteende.

Antal personer som uppfostrar.

Känslighet: universell, men yttrar sig på olika sätt.

Tycker om att prata mer/mindre.

Närvarande -----funktionellt föräldraskap

Övning i interkulturell kommunikation

Introduktion, Interkulturell intervju

Parvis:

1. Välj ett tema från frågeformuläret och intervju varandra.
2. Dela era erfarenheter i helgrupp: *På vilket sätt kan du använda detta i arbetet med ensamkommande barn?*

Att arbeta med en handlingsplan

Fråga i helgrupp:

- *Har ni erfarenhet av att arbeta med en handlingsplan?*
- *Vilka var fördelarna?*

- När introduceras den?
- Vem är ansvarig?
- Vilken roll har ungdomen?
- Vilken roll har familjehemmet?

Yrkespersoners välbefinnande

Yrkesrelaterade risker med att arbeta med ensamkommande barn när det gäller välbefinnande.

HUR KAN DE FÖREBYGGAS?

Genom samarbete med kollegor

intervision, handledning, debriefing och uppföljning.

....

Steg 1: **Självkännedom och egenomsorg**

Självhjälp

Steg 1: Självkänedom

Hur väl känner du dig själv?

- Vad får dig att stressa ned, ladda om, släppa problemen?
- Vad behöver du (av andra)?

- Vad kommer du att göra annorlunda?

- Andra viktiga vuxna runt barnet
- ?
- Beteendevetare/psykolog
- God man
- Gruppchef

Hur organiseras
tvärvetenskapliga team där du
arbetar?

Vilka styrkor och svagheter finns
det i systemet?

Arbeta i ett
tvärvetenskapligt
team

Intervision

Utforska verktyget i grupper om fyra

Följ stegen i intervisionsstrukturen.

En person presenterar en fråga.

En fungerar som moderator (leder intervisionen).

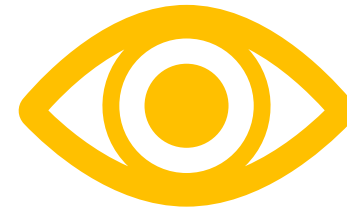
Följ stegen i verktyget.

Reflektera kring hur detta ska tillämpas i ditt arbete.

LUNCHRAST

VI SES 13.30

Marah upp till 18 år

Marah vill bo själv, studera och jobba extra.

Marah är för stolt för att be om hjälp.

Ibland oroar hon sig för pengar, försäkringar m.m.

Hon har dubbla känslor kring att lämna familjehemmet efter tre år.

De vuxna i familjehemmet oroar sig för att Marah inte är tillräckligt självständig.

De ifrågasätter henne ofta och ger henne råd.

De känner sig ledsna vid tanken på att Marah ska flytta hemifrån.

Stämningen är lätt spänd.

Förberedelser inför 18-årsdagen

Checklista
18+

Gör en lista
i grupper om
fem.

3 grupper
3 blädderblock
3 steg

1. Gör en lista: Vad är viktigt för det ensamkommande barnet att känna till, göra, ordna när det fyller 18/blir oberoende? (10 minuter)

2. Byt blädderblock och skriv ned: Vilka är utmaningarna för familjehemmet? (15 minuter).

3. Byt blädderblock och skriv ned: Vilka är uppgifterna och utmaningarna för barn- och familjehemssekreteraren i den här fasen?

En kort diskussion i helgrupp efter varje steg.

Den ungas perspektiv

Hantera osäkerhet.

Att få stöd, uppmuntran och frihet av hemmet

Att skapa förtroende

Egenmakt, att vara välinformerad och involverad

Kontakter som stöttar

Kunna hitta information, skapa kontakter, be om hjälp.

Kontinuitet genom stöttande vuxen/yrkesperson.

Familjehemmets perspektiv

- Behov av erkännande (överblick, utrymme för normalt stöttande familjeliv, erkännande av deras ansträngningar).
- Behov av praktiskt och emotionellt stöd (hjälp att hantera förändrat samspel, distans, osäkerhet).
- Ta ett steg tillbaka och förlita sig på yrkespersoner eller stöttande nätverk (klarhet kring vem som gör vad och förväntningar).
- Dela sina erfarenheter med andra vuxna som är familjehem i stödgrupper.
- Fortsätta att erbjuda en välkomnande miljö för att ge den unga en ”smidig övergång”.

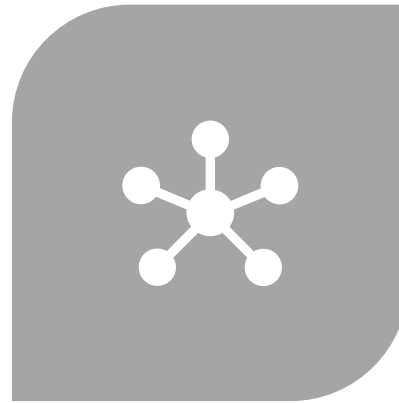
Den professionellas uppdrag

- Skapa överblick och ge praktisk info.
- Stärka "mjuka färdigheter" -> be om hjälp, veta var det finns information och kunna bygga ett stöttande nätverk.
- Visa förtroende -> stötta barnets egen självständighet.
- Hantera familjeåterföreningen.
- Upprätta stödgrupper.
- Glöm inte motståndskraft, egenmakt!

FOKUS

MJUKA FÄRDIGHETER

NÄTVERKSBYGGGANDE

EGENMAKT

Stöd till barnet -----

--

Stöd till familjehemmet

- Överblick över vad som behöver göras.
- Överblick över vem som ansvarar för vad.
- Ha den ungas och familjehemmets egenmakt i åtanke och synliggör hur den kan stärkas.
- Uppmärksamma den ungas mjuka färdigheter.
- Uppmärksamhet: känslofyllt, stressande period.
- Planera små, uppnåeliga steg.
- **Var stöttande.**
- **Fokusera på framgångarna.**
- **Ha lösningsfokuserad inställning.**

Lösningfokuserade insatser

Använd bedömningsfrågor från 0–10.

Positivt undantag.

Mirakelfrågan.

I tidigare situationer: Hur löstes problemet?

Indirekt komplimang (erkänn och beröm den positiva avsikten).

Ge erkännande.

Normalisera.

Omtolka (från statiskt till dynamiskt).

Ställ frågor: små steg, exakt vad kan du göra mer av och hur?

Sista övningen: Reflektion i par

Samtala i par och reflektera över dagen.

Vad, av det du har hört i dag, tar du till dig som du vill tillämpa i ditt praktiska arbete?

Vilka hinder ser du för att lyckas med detta?
Förklara din situation och alla hinder att övervinna för att kunna implementera det du vill.

Din samtalspartner ska ställa frågor utifrån olika lösningsfokuserade metoder för att utforska möjligheterna att övervinna hindren samtidigt som ni implementerar det ni lärt er i det praktiska arbetet.

Byt roller efter 10 minuter.

Program dag 3

Dela goda exempel

- Dialogcafé med socialarbetare från Nidos som arbetar med familjehem.

De första stegen

- Att skapa en stark intention med hjälp av en kreativ bild.

Implementera kunskapen

- Hur kan du tillämpa kunskapen i ditt arbete?

Dialogcafé: Dela goda exempel

- **Presentation i helgrupp (10 minuter)**
- **Diskussion i mindre grupper (25 minuter)**
- **Genomgång i helgrupp (10 minuter).**

Skapa en stark målbild

Enskild reflektion (10 minuter)

- Vad tar du med dig från utbildningen?
- På vilket sätt är detta viktigt i ditt arbete?

I mindre grupper (35 minuter).

Visa vad du har lärt dig på ett kreativt sätt: Rita en teckning, gör en tankekarta, skriv en dikt eller en sång, eller liknande.

Reflektion i par

- Vad vill du uppnå?
- Vad behöver du för att uppnå detta?
- Vilket blir ditt första steg?
- Vad kommer hjälpa dig att hålla fast vid den här bra idén?

Tack

